

DZIENNIK WILEŃSKI

Adres Redakcji i Administracji: Dominikańska Nr. 4.

Redakcja otwarta od godz. 2—4 po poł.

Administracja otwarta codziennie od g. 10 do 6 wiecz., w niedziele od 1—2.

WARUNKI PRENUMERATY w Redakcji: Rocznie—12 mk., półrocznie—6 mk., kwartalnie—3 mk., miesięcznie—1 mk. Z przesyłką: Rocznie—14 m. 40 fen., półrocznie—7 m. 20 fen., kwartalnie—3 m. 60 fen., miesięcznie—1 m. 20 fen. Zmiana adresu—20 fen.

CENY OGŁOSZEŃ: Na 4-ej str. za wiersz drobnego druku—25 fen., nekrologi—60 fen. Ogłoszenia drobne za wyraz—5 fen. Ogłoszenia, przyjmuje Administracja „Dziennika Wileńskiego” do godz. 4 po poł. Po godz. 4-ej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki zawiadomienia przyjmuje drukarnia ks. A. Rutkowskiego, Królewska (Botaniczna) № 7.

Numer pojedynczy 6 kop. = 10 fen.

Gazeta wychodzi codziennie—z wyjątkiem dni poświęconych.

TELEGRAMY.

(W. T. B.)

KOMUNIKAT URZĘDOWY NIEMIECKI.

Kwatera główna 4-go bm.
FRONT ZACHODNI.

Grupa wojsk następcy tronu bawarskiego ks. Rupprechta.

Ostra walka działowa poprzedziła ataki nieprzyjacielskie, które jednak wobec naszego ognia mogły być przeprowadzone zaledwie w zakresie ograniczonym, a mianowicie na północ-zachód od Courcelletes i w odcinku Guedecourt—Lesboenfs. Zostały one odparte.

9 nieprzyjacielskich aeroplanów strąconych zostało w walce powietrznej i za pomocą dział ochronnych.

Grupa wojsk następcy tronu

Na pozycje nasze szczytowe ku wschodowi od Mozy ogień nieprzyjacielski po południu wzmógł się znacznie. Ataki francuskie między Douaumont i Vaux były bezskuteczne.

FRONT WSCHODNI.

Front wojsk generała-feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Powodzenia nasze na lewo od Narajówki rozszerzone zostały za pomocą zdobycia dalszych części rosyjskiej pozycji głównej na południo-wschód od folw. Krasnolesie, oraz obronione wobec prób nieprzyjaciela odebrania ich z powrotem.

Front wojsk generała - kawalerji arcyksięcia Karola.

W północnej części wschodniego frontu siedmiogrodzkiego działalność bojowa stała się bardziej energiczna, aczkolwiek dotychczas nie doszło do godnych uwagi walk piechoty.

Na froncie południowym odparte zostały odosobnione ataki rumuńskie.

Góra Rosca (na południo-wschód od przełęczu Altschanz) zajęta została przez nieprzyjaciela.

Na południo-zachód od Predealu zdobyliśmy pozycję rumuńską, którą zdobyliśmy już atakiem nocnym w d. 2 listopada, lecz nocy następnej znowu utraciliśmy. Przeszło 250 jeńców dostało się w nasze ręce.

FRONT BAŁKAŃSKI.

Front generała-feldmarszałka v. Mackensena.

Podczas przedsięwzięcia austro-węgierskich monitorów przeciw wy-

spie na Dunaju, na południo-zachód od Ruszczuku, zdobyte zostały dwa działa i cztery minomioty.

W Dobrudży żadnych istotnych wypadków nie było.

Front Macedoński.

Sytuacja bez zmiany.

Pierwszy generał-kwaternistrz.
Ludendorff.

KOM. URZĘD. AUSTR.-WĘGERSKI.

Wiedeń, 4 listopada.

FRONT WSCHODNI.

Front wojsk generała - kawalerji arcyksięcia Karola.

Nieprzyjaciel prowadził w północnej Wołoszczyźnie w dalszym ciągu swe ataki.

Oprócz zdobycia góry granicznej Rosca (w okręgu na południo-wschód od Brasso) nigdzie nie miał on powodzenia.

W walkach o utrzymanie, wobec nadzwyczaj zaciętych ataków, jednej pozycji górskiej na południe od Predealu wzięto do niewoli 250 Rumunów.

Na wschodniej granicy siedmiogrodzkiej wzmoczona działalność rumuńskiej artylerji.

Front wojsk generała-feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Pod Bohorodszanami napadła c.-k. komenda strzelców na rosyjskie torpoczą i zrównała z ziemią ich pozycje.

Nad Narajówką niemieckie bataljony zdobyły znowu kilka rosyjskich okopów i utrzymały je wobec zaciętych kontrataków.

FRONT WŁOSKI.

Po ciężkich walkach dni 1 i 2 listopada, przedpołudnie d. 3 listopada upłynęło na froncie walki terenu nadbrzeżnego bez wielkich działań bojowych.

Po południu jednakże działalność napastnicza Włochów znowu wzrosła.

Na Karście powtórne próby natarcia złamane zostały naszym ogniem wstrzymującym. Nieprzyjaciel mimo niezliczonych prób nigdzie nie mógł uzyskać terenu.

W dolinie Wippachu wieczorem znaczne siły nieprzyjacielskie przedarły się aż do naszych pozycji między Vertoiba i Bigla. Za pomocą kontrataków wkrótce potem wszystkie okopy odebrane zostało przez naszych.

Przed przeszkodami St. Katarina i Dember kilka bataljonów bersaljerów spłynęło krwią w daremnym ataku. Ilość jeńców wziętych do 1-go listopada dosięgła 3500 ludzi.

FRONT POŁUDNIOWO-WSCHODNI.

Żadnych szczególnych wypadków nie było.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler
Feldmarszałek-leutnant.

Wypadki na morzu.

Dn. 3 bm. wieczorem jedna z eskadr lotniczych morskich zarzuciła obficie bombami objekty wojskowe w San Canziano, Monfalcone i zakłady Adrijatyckie.

Dowództwo floty.

BERLIN (3 listopada). Urzędownie. W drodze najwyższego rozporządzenia gabinetowego zostało postanowione ustanowienie przy ministerjum wojny specjalnego urzędu wojskowego, przeznaczonego do kierowania wszelkimi sprawami, stojącymi w związku z ogólnym prowadzeniem wojny, a mianowicie dostarczaniem, użyciem i żywieniem robotników, dostarczaniem surowców na potrzeby wojskowe, oręża i amunicji. Do urzędu tego należą również sprawy kierownicze w związku z zastosowaniem surrogatów.

Wymieniony urząd, warsztaty dla armji, łącznie z urzędem do dostarczania oręża i amunicji, oddział urzędu wojskowego dla dostarczania surowców i oddział fabryczny, jak również biura ministerjum wojny, opracowujące sprawy zastosowania surrogatów oraz oddział dla spraw żywienia publicznego i oddział dla wwozu i wywozu—podległe będą zarządowi wojskowemu. W szczególności zarządowi wojskowemu powierzona będzie sprawa zaopatrzenia robotników w tłuszcz i mięso. Królewski wirtemburski gen.-major Gröner mianowany zostaje szefem zarządu wojskowego przy ministerjum wojny, a zarazem zastępcą ministra wojny. Generał-leutnant v. Schöler, należący dotychczas do ministerjum wojny, aż do dalszego rozporządzenia przeniesiony zostaje na oficera armji czynnej.

Dookoła wojny.

Niemcy i Norwegja.

Duńska gazeta «Politiken» donosi z Chrystjanji, że we wszystkich tamtejszych kołach panuje przekonanie, iż między Niemcami i Norwegją panuje nastrój pojednawczy. Wyraziło

się to na giełdzie, gdzie dało się zauważyć podniesienie akcji żeglugowych o 30 do 40 proc. Wszelkie pogłoski o mobilizacji są zmyślone.

Flota handlowa Bergen utraciła w ciągu października 8 parowców, ogólnej wartości 4 625.000 koron. Jedną z największych firm żeglugi w Bergen traktowała w tych dniach co do sprzedaży swych statków za sumę 40 milionów koron.

Jeden z członków komisji do uregulowania z Anglią spraw wwozu do Norwegji powrócił z Anglii i zakomunikował, że obrady zakończone będą w bieżącym tygodniu i że mają one przebieg dla Norwegji pomyślny.

Król bawarski na froncie wschodnim.

Jak donoszą z głównej kwatery Wschodu, dn. 2 bm. król bawarski odwiedził brata swego, ks. Leopolda bawarskiego naczelnego dowódcę Wschodu, w głównej jego kwaterze.

Podczas pobytu tam, król bawarski dokonał przeglądu wojskowych bawarskich, znajdujących się w głównej kwaterze Wschodu, i następnie objechał wokół miasto, w którym mieści wspomniana główna kwatera.

Dn. 3 bm. król bawarski wyruszył w dalszą podróż wzdłuż frontu wschodniego w celu odwiedzenia wojsk bawarskich.

Rada wojenna w głównej kwaterze rosyjskiej.

«Berl. Tag.» podaje za szwajcarskimi gazetami wiadomość z Paryża, że w rosyjskiej kwaterze głównej w obecności cesarza, posła angielskiego w Petersburgu i gen. Averescu odbyła się wielka rada wojenna.

Według wiadomości, nadesłanej do Szwajcarii z Odesy, podobno dowódca rosyjsko-rumuńskich sił zbrojnych w Dobrudży i wielu rumuńskich oficerów sztabowych z powodu zbyt pośpiesznego opuszczenia pozycji na walach Trajana, zostali zdymisjonowani.

Niemcy.

Z posiedzeń Reichstagu.

Dnia 3 bm., jak donosi ag. tel. Wolffa, Reichstag debatował nad znaczną liczbą krótkich zapytań, z pomiędzy których agencja wymienia następujące:

Na zapytanie postępowej partji ludowej co do zaskwestrowania niemieckiej własności prywatnej przez państwo nieprzyjacielskie, dyrektor wydziału ministerjum, dr. v. Donguieres zaznaczył, że rząd niemiecki ma wskazane wobec tego zastosowanie represalji.

Na dalsze zapytanie postępowe co do niezbędnej przynależności do jakiegokolwiek gminy wyznaniowej, jako koniecznego warunku dla awansowania na oficera lub oficera sanitarnego,

pułkownik v. Wrisberg zaznaczył, że nie istnieje tego rodzaju postanowienie pruskiego ministerjum wojny.

Na zapytanie postępowej partii ludowej, dotyczące konfiskowania w Holandji przez rząd angielski listów, przeznaczonych w Holandji do Niemiec, dyrektor ministerjum, v. Johannes, oświadczył, że rząd niemiecki zwracał się w tej sprawie do rządu holenderskiego, który odpowiedział, że na terytorjum holenderskiem nie odbywało się otwieranie listów. W tej sprawie mogły wyłącznie zajść tylko omyłki ze strony niższych urzędników.

Na dalsze zapytanie postępowej partii ludowej co do angielskich «czarnych list», dyrektor ministerjum, dr. Kriege, oświadczył, że to sprzeciwiające się prawu międzynarodowemu postępowanie jest niesłychanym zamachem na prawa prywatne krajów neutralnych, które same winny starać się o obronę swych praw.

W niektórych państwach Ameryki południowej, jak na przykład Argentynie, Brazylii, Chili zostały już zgłoszone do Izb prawodawczych odpowiednie wnioski ochronne, które jednak nie zostały jeszcze przyjęte. W Stanach Zjednoczonych Ameryki północnej, prezydent został upoważniony na mocy dodatku do «bill'u» finansowego do stosowania represalii, dotychczas jednak nie zrobił on żadnego użytku z tych pełnomocnictw. Rząd niemiecki nie zamierza póki za przykładem angielskiego, natomiast zaś Niemcy zapamiętują te firmy, które nie dają się zastraszyć czarnymi listami, szczególnie zaś te, które dobrowolnie zgadzają się na wpisanie na te listy, zaznaczając w ten sposób, że nie chcą być pacholkami angielskimi.

Posel national-liberalny Bassermann zapytuje co do zmonopolizowania w Holandji przez rząd angielski produkcji masła, margaryny, mięsa i t. d. w celu uniemożliwienia dowozu tych produktów do Niemiec. Dyrektor ministerjum, dr. Johannes oświadczył w odpowiedzi na to zapytanie, że w tej sprawie dotychczas egzystują tylko informacje dziennikarskie. Holandja jest uzależniona od wywozu do Niemiec, i nie będzie chciała zrealizowania takich wyjątkowych praw. Rząd niemiecki będzie miał troskliwie tę sprawę na widoku. Na dalsze zapytanie tego samego posła, co do zarządzeń niemieckich przeciwko dokom, które reparują statki angielskie, dyrektor ministerjum, dr. Johannes oświadczył, iż oczywiście takim dokom nie będą więcej dostarczane żadne materiały niemieckie. Dowóz ich został natychmiast wstrzymany jednemu z doków holenderskich. Interesy niemieckie będą pilnie strzeżone.

Po przekazaniu wielu spraw rachunkowych do komisji rachunkowej została przyjęta przeciwko głosom prawicy i części socjal-demokratów nowa ustawa co do dochodów adwokatów i komorników sądowych.

Również wniosek prawodawczy, dotyczący ustalenia kursu notowanych na giełdzie papierów wartościowych, po krótkiej dyskusji został przyjęty w drugim i trzecim czytaniu. Również został przyjęty jednogłośnie w drugim i trzecim czytaniu wniosek co do sposobu ogłaszania zarządzeń wojennych.

Po załatwieniu tych spraw, były kontynuowane debaty nad rezolucjami w kwestjach wojskowych.

Narady głównej komisji Reichstagu.

Jak informuje ag. tel. Wolffa główna komisja Reichstagu rozpoczęła z bm. omawianie wniosków prawodawczych, poświęconych sprawie więzienia prewencyjnego podczas stanu wojennego. Z pomiędzy wielu zgłoszonych wniosków, został przyję-

ty wniosek postępowców. Brzmi on, że zastosowanie względem poddanego niemieckiego więzienia, lub dalszego w takowym utrzymywania, jak również ograniczenia co do pobytu, w takim tylko razie są dopuszczalne ze strony władzy wykonawczej na mocy stanu wojennego lub oblężenia, o ile takie zarządzenie jest niezbędne dla odwrócenia niebezpieczeństwa, zagrażającego bezpieczeństwu państwowemu.

Dalej główna komisja Reichstagu przyjęła jednogłośnie wniosek partii burżuazyjnych, co do zwiększenia wypłacanego przez państwo wsparcia dla rodzin rezerwistów.

Następnie zaś uchwalono znaczną większością, że gminy i związki gmin będą obowiązane do wypłacania ze swych funduszów dodatków do tych wsparć, w granicach istniejących potrzeb.

W końcu został przyjęty wniosek, podpisany przez wszystkie partje, co do wypłacenia urzędnikom państwowym, pobierającym małe pensje, jak również zatrudnionym w zakładach państwowych pracownikom i robotnikom, jednorazowego dodatku wojennego, ze względu na drożyznę, sięgającego wysokości pensji miesięcznej, względnie miesięcznego zarobku.

Postanowiono również wypłacić jednorazową zapomogę wojenną z racji drożyzny zamężnym osobom pobierającym pensję, jak również wdowom i sierotom po urzędnikach państwowych.

Rodziny wojskowych, jak również pozbawieni zarobku, mają otrzymać w grudniu r. b. z sum państwowych zdwojone zapomogi.

Spis ludności.

Agencja Wolffa donosi urzędowie, że rada związkowa postanowiła przeprowadzić w dniu 1-go grudnia 1916 roku spis ludności. Spis ma stwierdzić ilość osób przebywających we wszystkich miejscowościach Rzeszy w nocy z dnia 30-go listopada na 1-go grudnia.

Spis ludności zarządzony został w celu dostarczenia szczegółowych danych urzędowi żywnościowemu, a następnie zarządowi armji.

Anglja.

Stanowisko Australji w sprawie obowiązkowej służby wojskowej.

Jak podaje «Voss. Zeit.», podczas ogólnego głosowania w Australji nad sprawą obowiązkowej służby wojskowej, 798,000 głosów wypowiedziało się za wnioskiem, 887,000 zaś — przeciwko niemu, w ten sposób przeciwnicy ogólnej powinności wojskowej pozyskali większość 89,000 głosów. Wobec takiego stanu rzeczy, australijski prezes ministrów, Hughes, zamierza podobno, jak zaznacza «Morning Post», ustąpić.

Poszukiwanie sposobów walki z łodziami podwodnymi.

Z Londynu komunikują do Kopenhagi, że admiralicja angielska wyznaczyła nagrodę w sumie 10,000 funtów szterlingów za wskazanie najbardziej skutecznego sposobu do zwalczania łodzi podwodnych.

Na Balkanach.

Koalicyja a Wenizelos.

Jak podaje «Berl. Lokalanz.», minister Robert Cecil był proszony w angielskiej Izbie gmin o udzielenie wyjaśnień, jakie stanowisko zajęła koalicyja względem Wenizelosa. Minister zaznaczył, że jest rzeczą niepożądaną tego rodzaju drażliwe kwestje publicznie rozstrząsać.

Prowizoryczny rząd Wenizelosa został faktycznie uznany przez sprzy-

mierzenców. Wenizelos nie zostanie opuszczony przez koalicyję. Zapatrzywanie, że król Konstantyn został sztucznie utrzymany na tronie przez koalicyję, nie zostałoby chyba potwierdzone przez samego króla.

ROSJA.

Sprawy żywnościowe.

Ze Sztokholmu donoszą, że na posiedzeniu komisji budżetowej Dumy Protopopow w odpowiedzi na liczne zapytania wygłosił mowę, w której zapewnił komisję, że kierowany jest tem samem dążeniem do prawdy, co i oni. Ogólna bieda wywołana przez zamącenie życia gospodarczego zastrzeżła jego podstawami. Wszelkie wysiłki w tym kierunku dotychczas były daremne. Wskutek spekulacji ceny ciągle wzrastają i wywołują chroniczne niedomaganie ekonomiczne. Żadne zewnętrzne środki nie mogą zapobiec tym cierpieniom wewnętrznym. Ani rekwizycje, ani konfiskaty i zakazy wywozu nie osiągną żadnych innych celów, jak negatywne.

Pobór w Finlandji?

Ag. tel. Wolffa donosi z Kopenhagi, że w ostatnich dniach do rozmaitych portów szwedzkich przybyły łodzie z uciekinierami z Finlandji. Według gazety «Aftenposten» młodzież fińska dlatego rzuciła się do ucieczki, że rząd rosyjski zamierza powołać pod broń mężczyzn w Finlandji w wieku od 19—25 lat.

Zabytki polskie w Rosji.

Z Fryburga szwajcarskiego piszą: dr M. M., krakowski historyk sztuki, internowany w Moskwie od czasu wybuchu wojny, donosi pod datą 8-go września r. b., jako sekretarz wydziału opieki nad zabytkami sztuki i kultury przy Komitecie polskim, że wydział utworzył duży skład i sromadził w nim zagrożone i pościągane z różnych stron odległych zabytki sztuki i kultury jako depozyty w ilości przeszło dwóch tysięcy sztuk. Są w tem wszystkie rzeszy hr. Ryszczewskich z Brodów, teraz w Baden i wielu innych osób wszystkich stanów. Dwudziestu kilku delegatów wydziału ratuje zabytki na prowincji umieszcza je w pewnych miejscach, t. j. w składach.

Uzyskano rozkaz władz, zabraniający licytacji zabytków sztuki po kolejach. Odwołano miejsca, gdzie złokome ewakuowane dzwony w ilości przeszło 20 tys., w tem połowa katolickich. Obecnie około trzydziestu pracowników wydziału na prowincji bada te dzwony i odnajduje wewnątrz napisy, będące wskazówką skąd je ewakuowano. Szczegółowo opisuje się na formularzach dziennie około 200 dzwonów. Iwentaryzuje się wreszcie stare dzieła literatury i sztuki polskiej w dwunastu bibliotekach i muzeach rosyjskich.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE.

Kurs pieniężny w Ob. Ost.

Kurs urzędowy 1 rb. = 1,90 marek.
Kurs rubla w operacjach bankowych:
100 rb. = 195 marek (proponowano)
100 rb. = 199 marek (sprzedawano)
Stopa procentowa kasy pożyczkowej 60/s.

OBWIESZCZENIE.

W celu ochrony od ewentualnych nocnych napadów lotniczych, posiadacze mieszkań z oświetleniem gazowym lub energją elektryczną, czepną z prywatnych centrali, winni zasłaniać okna z oświetlonych ubikacji tak szczelnie, aby ani jeden promień światła nie wychodził na zewnątrz.

We wszystkich pozostałych domach okna oświetlanych ubikacji należy o

ile możliwe zaopatrzyć w okiennice, lub ciemne zasłony.

Niezachowanie przepisów będzie karane.

Wilna, den 1 Nowember 1916.

Der Deutsche Stadthauptmann
P O H L.

SPIS

Jeńców wojennych, pochodzących z Wilna i okolic.

C. d.

Obóz jeńców Tauberbischofsheim.

(niżej wymienieni pochodzą z Wilna):

Kieslic Mowarz,	Nowgorodzki Józef,
Reut Teodor,	Urbanowicz Piotr,
Jagodkin Sergijusz,	Konstantynow Trofim,
Kustow Jan,	Lebidiew Semion,
Kwiatkowski Jakób,	Romanki, gubern. wil.
Zagorski Adam,	Bajtole, gubern. wil.
Sekan Konstanty,	Sekany, gubern. wil.
Wasplik Wincenty,	Gerniki, gubern. wil.
Bielaki Motel,	Belisa, gubern. wil.
Bobryk Paweł,	Padkowicz, gubern. wil.
Genewicz Piotr,	Ukanski, gubern. wil.
Herbaczewski Marcin,	Buda, gubern. wil.
Ginko Edward,	Stachowski, gubern. wil.
Kirpa Włodzimierz,	Kirmiłan, gubern. wil.
Kieskiel Jan,	Górszczyzna, gubern. wil.
Koreyko Dniemian,	Barańca, gubern. wil.
Mandrikow Filip,	Nowogrigorow, gubern. wil.
Michajłowski Flawian,	Krasnoje, gubern. wil.
Mokrsecki Jan,	Zastienki, gubern. wil.
zelesnoj Jakób,	Orle, gubern. wil.
Csepulenko Józef,	Podbrodzie, gubern. wil.
Urbanowicz Władysław,	Koresty, gubern. wil.
Busnielow Dymitry,	Busemle, gubern. wil.
Galleyn Porfir,	Podlemau, gubern. wil.
Kasimirov Adolf,	Rudakowka, gubern. wil.
Bowlia Wincenty,	Pralaje, gubern. wil.
Gasiul Jan,	Dewjaty, gubern. wil.
Grigonis Jan,	Jezdno, gubern. wil.
Cseerwus Jan,	Punja, gubern. wil.
Gredjuska Konstanty,	Zuski, gubern. wil.
Ilicuk Sylwester,	Grossycki, gubern. wil.
Michalcuk, Andrzej,	Rseczyca, gubern. wil.
Saupeuko Antoni,	Lutoki, gubern. wil.

D. c. n.

KRONIKA.

KALENDARZYK.

Dzień: Zacharjassa i Młbiety.

lutro: Leonarda.

Pejutrzo: Opieki M. S.

Wschód słońca—o g. 7 m. 34.

Zachód słońca—o g. 3 m. 56.

Z WILNA.

— Wydawanie kartofli.

«Wiln. Ztg.» donosi, że ze względu na trudności dowozu kartofli i obfitość jarzyn, Niemiecki Stadthauptman zarządził, aby tymczasem wydawano na karty kartoflowe tylko po jednym pudrze kartofli, czyli na pierwsze 4 odcinki. Następnie na każdą kartkę, która pozwala nabyć 1 f. ros. kartofli, wydawane będzie tylko pół funta. Środek ten dowodzi, że zarząd miasta ma zamiar zastąpić brak kartofli obfitością innych jarzyn.

Osoby, które kartofle już otrzymały, winny je oszczędzać na czas późniejszy, a tymczasem korzystać o ile możliwości z innych jarzyn, szczególnie zaś z brukwi.

— Nowe ceny na spirytus.

«Wiln. Ztg.» informuje, że na mocy rozporządzenia władz ustalone zostały nowe ceny na alkohol, wyższe od poprzednich. Ogólne podniesienie ceny detalicznej wynosi na butelce alkoholu do picia 2,50 mr., a na butelce spirytusu do palenia 50 fen.

Podniesienie cen obowiązuje od 1-go listopada.

— Choreby zakaźne. Urzędownie komunikują nam, co następuje:

Doświadczenie poucza, że osoby średnio zamożne, cierpiące na chorobę zakaźną, starają się ją ukryć, zamiast iść do szpitala dla chorób zakaźnych, obawiając się kosztów za leczenie. W ten sposób stwarza się

różne niebezpieczeństwo dla ogółu. Należy wobec tego zaznaczyć, że pacjenci w szpitalu dla chorób zakaźnych kosztów żadnych nie ponoszą.

— **Wystawa „Obraz i druk”.** Specjalna wystawa p. n. «Obraz i druk» (Bild u. Druck), mieszcząca się na wystawie wileńskich domów pracy, otwarta będzie po raz ostatni dziś, w niedzielę, od godz. 9 rano do 8 wieczorem.

— **Z życia kooperatyw.** Dziś w niedzielę, o g. 4 po poł. w lokalu Klubu Bankowego, Bernardyński zaułek 8, odbędzie się doroczne ogólne zebranie członków Stowarzyszenia Spożywczego «Solidarność».

Ze względu na czas wojenny zebranie to odbędzie się w oznaczonym terminie niezależnie od ilości przybyłych nań członków.

Specjalne zawiadomienia o zebraniu powyższem rozsyłane członkom nie będą.

— **Zarząd T-wa „Samopomoc”** podaje do wiadomości sz. członków, że dyżury zarządu od 5-go listopada r. b. będą odbywały się codziennie oprócz świąt od godz. 1-ej do 2-ej po południu przy ul. Wileńskiej Nr 15 w lokalu T-wa asekuracyjnego.

W tym czasie będą przyjmowane deklaracje nowych członków i składki miesięczne.

— **Pomoc dla Litwinów.** «Dabartis» donosi, że mieszkający poza granicami swej ojczyzny, Litwini w ostatnich czasach rozwinęli energiczną działalność w celu pozyskania pomocy materialnej z krajów obcych dla ludności litewskiej, która ucierpiała w czasie wojny.

W kilku większych miastach europejskich zawiązano komitety ratownicze litewskie, zaś mieszkający w Stanach Zjednoczonych Litwini gromadzą odpowiednie fundusze w centrali amerykańskiej.

Jakoż Ojciec św. już wysygnował ze swej prywatnej skatuly 10000 franków na zasilenie kasy wileńskiego komitetu litewskiego pomocy ofiarom wojny.

Teraz znówu prezydent Stanów Zjednoczonych Wilson na wniosek kongresu wasyngtońskiego zarządził w dn. 1 listopada r. b. powszechną kwestę na rzecz Litwinów. Ofiary na ten cel ma przyjmować również i centralny zarząd Amerykańskiego Czerwonego Krzyża w Waszyngtonie.

— **„Ogniska wieczorne”.** «Więcej światła! wołał pono Goethe przed zgonem. Obecnie mnóstwo ludzi woła tylko «Światła!», bo go, po za elektrycznością i gazem, prawie wcale nie ma.

Dość przecie spojrzeć na szeregi okien ciemnych wieczorami w dzielnicach uboższych, gdzie niema gazu, ani elektryczności. Całe kamienice nie wiedzą, co to światło sztuczne. Jedynym nieraz oświetleniem jest luczawo, tlejące na kominku, jak za czasów nader odległych.

W takich warunkach ten i ów radzi sobie jak może, byle przetrwać. Krsząc się po pokoju, zjeść kolację można jeszcze jako tako. Ale o czytaniu już niema mowy. A przecież ludzie pracy, jeżeli kiedy czytają, to tylko wieczorami.

Zarządź tej biedzie mogłoby jedynie urządzenie «ognisk wieczornych».

Rozumiemy to w taki sposób, że należy utworzyć opiekę domową, która w każdym większym domu, lub w paru sąsiednich, mniejszych, razem przesuńczy jeden pokój na wspólne «ognisko wieczorne», dostatecznie oświetlone, do którego ludzie, mieszkający w tymże domu, schodzić się będą wieczorami z książką lub gazetą. Takie «ognisko» odpowiednio także ogrzewane, stanowić będzie nielada przynętę podczas zimowych wieczorów, chłodnych a ciemnych.

Możnaby także urządzić ogniska naprzemian w każdym mieszkaniu, które należy na ten wieczór opalić i oświetlić dostatecznie na koszt wspólny.

Niejeden właściciel domu zapewne bezinteresownie zaofiaruje pokój w swym domu na cel tak szlachetny.

Należałoby również przesuńczyć na «ogniska» jakiś choćby jeden pokój w każdej instytucji, zawycają wieczorami nieczynnej.

A już najlepiej byłoby, gdyby jakaś organizacja już istniejąca, ujęła to w swe ręce i myśl tę urzeczywistniła jaknajrychlej.

— **Z Lutni.**

Dziś, w niedzielę—ukazuje się wyborna satuka współczesna Stanisława Kosłowskiego «Milady» czyli «Polka w Ameryce», ciesząca się olbrzymim powodzeniem na scenach polskich.

Stanisław Kosłowski, autor «Reduty» i «Turmieju», w «Polce w Ameryce» dał scenie wyborną farsę polską, aczkolwiek po tło dla niej wraz ze swymi bohaterami sięgnął aż za ocean.

W zetknięciu się dwóch bieguno wo niepodobnych do siebie światów tkwi cały komizm tego utworu. Spotykamy w nim galerję dobrze nam znanych typów roduśnych, szukających złotego rusza w kraju yankeów. Naturalni i «amerykanizowani» Polacy, wśród pełnych humoru splotów

powikłan sytuacji, szczerze bawią widza.

W sztuce biorą udział pp. Biskupska (rola tytułowa), Jakimowiczówna, Łozińska, Millerowa, Molska, Olszawska, Wiślaniska oraz p. wie Jarzęcki, Kieszczyński, Kłizewski, Olasek, Prawdzic, Renard, Strycharski, Świętochowski i iani. Reżyseruje J. Strycharski.

Kasa czynną jest dziś od godz. 12-ej w sali «Lutnia».

Zę względu na skomplikowaną wystawę, przedstawienie rozpocznie się punktualnie o godz. 6-ej wiecz.

Orkiestra pod dyrekcją M. Salmickiego wykoma: 1) «Mars» — Bloona, 2) Uwerturę z «Miłości cygańskiej» Lehara, 3) Elegję Masseneta, 4) «La Furlana» Meleti i inne.

Bukareszt jako twierdza.

Ufortyfikowanie stolicy rumuńskiej na sposób współczesny jako obozu oszańcowanego, datuje się od wojny rosyjsko tureckiej w latach 1877/8.

Po wojnie powstała utwierdzona linja Seretu z centrum nad Focsani Galacem, przyciółek mostowy Czernawa dla ubezpieczenia mostu dunajskiego, przyciółek mostowy przy węzłach drogowych Slatina nad Olutą, oraz Bukareszt jako wielka twierdza w rodzaju obozu oszańcowanego z centralną redutą systemu fortacyjnego.

Do opracowania należnych projektów uproszono z Belgji generała Brialmonta, i tak według jego wskazówek powstała w latach 1885—1896 twierdza bukareszteńska.

Choć utwierdzenia rumuńskie w całym swem urzędzeniu skierowano w pierwszej linii przeciw Rosji, to przecież ówczesna obecność Brialmonta w Rumunii dotknęła niemiłe Austrię. Dopatrzyła się ona w tym uczynku nieprzyjaźni i postarała się w Belgji o przeniesienie Brialmonta w stan spoczynku, który wssakże był tylko przymijający.

Podobała w systemie utwierdzeń belgijskich, jak w Antwerpi, przeniesiony punkt ciężkości obrony na silny pas fortów z wysuniętymi fortyfikacjami i baterjami, w których działa znajdują się pod opancerzonym pokryciem. Oprócz tego są tu jeszcze wieże opancerzone, które można przedstawiać i przewozić, co ułatwiłome przy pomocy pobudowanej kolei okrężnej.

Zwyciężyły fabryki niemieckie Kruppa i Gruson, tak, iż całe urządzenie i działa zakupione, są pochodzenia niemieckiego i przeważnie z materiału niemieckiego.

Ponieważ Bukareszt, mający jako miasto 30 kilometrów kwadratowych obwodu, jest równiną i nie posiada punktów, któreby w fortyfikacji można było wyszukać, musiano przeto pas fortów, odległy od miasta o 6—9 kilometrów znacznie rozszerzyć. Objętość wynosi 75 kilometrów. Tutaj znajduje się 18 fortów w odległości od siebie po 4 kilometry.

Między nimi znajduje się 18 utwierdzeń tak, że przestrzeń ostrzelana przez dwie fortyfikacje wynosi tylko dwa kilometry. Wszystko to potrzebuje licznej załogi i wielkiego parku dział.

Pierwszą obliczono conajmniej na 80—100 tysięcy ludzi, w skład artylerji wchodzi okrągło 60 wież pancernych dla dział 15-cm. i 12-cm., przeszło 70 lawet opancerzonych dla haubic 21-cm. i wielkie mnóstwo lawet do podnoszenia i spuszczenia dla dział szybkostrzelnych. Do nich dołączyć należy 400 dział dalekostrzelnych jako rezerwę artylerji.

Znaczenie wojskowe Bukaresztu polega na jego położeniu centralnem pomiędzy Dunajem a Alpami transylwańskimi, oraz na komunikacjach drogowych pomiędzy Siedmiogrodem a Dunajem.

W Bukareszcie skoncentrowano także warsztaty wojskowe kraju. Niekorzystne są wielkie zapotrzebowania sił do obrony i otwarty oraz nieukryty teren okoliczny.

ROZMAITOŚCI.

*** Różnokolorowa koalicja. Jak donosi korespondent «Leipziger Abendpost», prawicowe «Russkoje Znamia» w Petersburgu zajęło się obliczeniem, jakie narody walczą przeciwko państwu centralnym. Pokazuje się, że koalicja wystawiła w pole następujące narody i szczepy: Francuzów, Marokańczyków, Kabyłów, Murzynów senegalskich, Arabów, Malgassów, Anamitów, Antylczyków, Madagaskarskich, Kochinchijczyków, Dahomejczyków, Murzynów kongoańskich, Kambodzańskich, Tunetańczyków, mieszkańców księstwa Monako, Anglików, Skotów, Irlandczyków, Hindusów, Nowozelandczyków, Australczyków, Kanadyjczyków, Burów, Japończyków, Murzynów kaplanskich, Indjan, Rosjan, Ukraińców, Finlandczyków, Polaków, Litwinów, Tatarów, Kirgizów, Kalmyków, Tungusów, Turkmenów, Gruzinów, Ormian, Burjatów, Serbów, Rumunów, Włochów, Lotysów, Estończyków, i jeszcze kilka szczepów, których nazwy nie są łatwe do wymówienia.

Licba narodów i szczepów, dzielących braterstwo broni z koalicją, przenosi pół setki, a wszystkie barwy skóry są tu reprezentowane: biała, żółta, czarna, brązowa i czerwona.

Na usługi koalicji są oddane wszystkie fabryki broni Stanów Zjedn., płody górnicze Ameryki, skarby złote Afryki, obszary rolne Rosji i Indji i okręty przewozowe całego świata.

UWAGA! LOSY SZCZĘŚCIA UWAGA!
Prawie co drugi los wygrywający ostatniej 5-tej klasy
234 Królewskiej Pruskiej klasowej loterii.
Rozgrywa się od 7 listopada do 2 grudnia 1916 r. Cena 1/2 losu 25 mk. i t. d. Polecam także losy 170 KRÓLEWSKIEJ BASKIEJ LOTERJI i 348 HAMBURSKIEJ PAŃSTWOWEJ po cenach oficjalnych.
Sprzedaż losów: **M. Braun, Wilno**, W. Stefańska 20—4 i Niemiecka 7 (fabr. stempli).

NAKLADEM KSIĘGARNI J, ZAPAŚNIK
wyszły z druku
Tajemnice Różańca Żywego
CENA 30 FENIGÓW.
Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Do sprzedania całe urządzenie sklepu. Literacki zauł. II—4. Antokolska. 180
Maszynistka, posiadająca gruntownie oraz biurowo język niemiecki, poszukuje posady. Zawalna № 3—7. Staniszwaka. 173
Tłumaczenia z polskiego i rosyjskiego na niemiecki i odwrotnie, oraz pisanie podań w języku niemieckim do wszelkich urzędów załatwia Józefa Żebrowska, Kaukaska 14—4.

Od 7 listopada do 2 grudnia 1916 r. rozgrywana będzie ostatnia 5-ta klasa
234 KÖNIGL. PREUSS. KLASS.-LOTTERIE
Rozegrane będą następujące wygrane:

2 po 500,000 marek	24 po 30,000 marek
2 " 300,000 "	36 " 15,000 "
2 " 200,000 "	100 " 10,000 "
2 " 100,000 "	240 " 5,000 "
2 " 75,000 "	3,200 " 3,000 "
2 " 60,000 "	6,500 " 1,000 "
4 " 50,000 "	8,894 " 500 "
6 " 40,000 "	154,984 " 240 "

Cena biletów: 1/2 25, 1/4 50, 1/3 100, 1/1 losu 200 mk.
Nabyć można u „OPTIPHOT“, Wilno, Wielka 96.

Uwadze Pp. Szewców m. Wilna!
Został otrzymany z zagranicy nieduży transport sztucznej skóry do naprawy podszew i obcasów. Jest to skóra **gruba, elastyczna w chodzeniu i nieprzemakalna**, co ma bardzo ważne znaczenie, gdyż tej simy kaloszy nie można będzie dostać nawet za pieniądze. Cena za funt skóry 6 marek. Oglądać można: róg ul. Wielkiej i Szklanej № 53 (dom przechodni Grubeckiego) m. 5, u **Barowa** (wejście z dziedzińca na lewo, nad zajazdem), **drewniane schody.** 182
Księgarnia J. Zapaśnik otrzymała na skład główny:
Krótki Katechizm, czyli nauka, jak wierzyć i żyć potrzeba, **cena 15 f. z Historją Świętą — 20 fen.**
— Do nabycia we wszystkich księgarniach. —

Sprzedam tanio maszynę pralniczą fabryk. Jona—bardzo mało używaną i 2 szafy biblioteczne oszklone. Dobroczyński zauł. 2-A—17 Sienkiewiczowa.
Obiady! Kolacje! Dziś gęś z jabłkami, bigos i kołduny. Garncarska (Kazańska) 9—12. Tamże pokój umeblowany ze światłem elektrycznym. Konopacka. 187
Potrzebne pracownice do in-troligatori. Dowiedzieć się w drukarni «Znicz» — Ś-to Jańska 19. 172

Kino-teatr „Artystyczny”

D Z I Ś I I I

„Czwarte przykazanie”,

wstrząsający dramat w 5-ciu aktach z prologiem według głośnego dzieła, w wykonaniu najlepszych artystów Królewskiej sceny w Wiedniu i Budapeszcie.

„POMYSŁOWY HANDLARZ, HUMORESKA.

Kwartet pod kierownictwem p. CZERSKIEGO. Kasa otwarta od godz. 3-ciej.

KINE-MATO-RAF „LUX”
5-to Jerska Nr. 11.
Właściciel J. Krubicz.

Dzisiaj osobliwy program!
Kronika wojenna
z natury

Człowiek w masce

PRZEZ GRUBE I CIENKIE, komedia 2-ach aktach.

Podczas przedstawienia gra orkiestra.

wstrząsający dramat kryminalny z życia aferzystów w 4 cz.

ZESZYTY OŁÓWKI OBSADKI
i wszelkie szkolne przybory
W. BORKOWSKI, Wilno, 5-to Jerska 5
i 5-to Jańska 19.

Niniejszem ogłaszamy powtórnie, że samowolne otwarcie zamkniętych przez nas gazomierzy jest wzbronione, niebezpieczne i będzie karane sądownie.

Zgłoszenia o otwarciu gazomierzy przyjmuje nasze biuro przy ul. Maneżowej № 5.
Zarząd gazowni.

Teatr białoruski. Dziś w sali byłego klubu Poleskiego (ul. Wronia Nr. 5)
W ZIMOWY WIECZÓR, obrazek dramatyczny Rlisy Orzeszkowej.
MICHAŁEK, komedycja w 1 akcie.
Początek o g. 5 1/2 w. Cena biletów od 50 fen. do 2 mk.
Po przedstawieniu tańce do g. 9 i pół. wiecz.

15 i 17 listopada 1916 roku odbędzie się ciągnięcie 2-giej klasy
348 HAMBUR. STAATS-LOTTERIE.

Aby osoby, które kupiły bilety kl. I-szej, nie utraciły prawa do uczestniczenia w rozegraniu 2-giej klasy loterii, proponujemy im nabyć losów nie później niż 7-go listopada po cenach urzędowych:

1/8	1/4	1/2	1/1 losu
2,25	4,50	9,—	18,— marek.
Osoby, które nie kupiły biletów I-szej klasy, mogą mimo to grać w 2 giej klasie loterii, nabywając bilet klasy drugiej po cenie:			
1/8	1/4	1/2	1/1 losu
3,50	7,—	14,—	28,— marek.

MAGAZYN „OPTIPHOT”, Wilno, ul. Wielka 96.

ZARZĄD WILEŃSKIEGO STOWARZYSZENIA POŻYCZKOWO-OSZCZĘDNOŚCIOWEGO
ZAWALNA Nr. 80.
Asekuruje bilety loteryjne III emisji 5% wewnętrznej pożyczki od wylosowania 1/14 listopada 1916 r.

ZASZCZYCENI UZNANIEM JEGO ŚWIĄTOBLIWOŚCI PAPIEŻA PIUSA X. 4 złote medale i inne nagrody.
Artystyczne wykonanie fotografii, portretów, grup i t. p. w zakładzie i na wyjeździe.

Nadworni fotogr. perskiego Br. BUTROWSKY, Wilno, Bazyljaska 5.
Fotocemalowe broszki, spinaki etc. Wszelkie nowości

Żądajcie proszku mydlanego „EWRIKA”,
który jest najlepszym środkiem do prania bielizny bez mydła.
Dostać można w Tow. Akc. I. B. SEGALL, 5-to Jerska Nr. 5, Wielka 28 i Trocka 7, a także we wszystkich składach aptecznych.

TORF JEST NAJTAŃSZYM MATERJAŁEM OPALOWYM.
TORF PALI SIĘ W KAŻDYM PIECU.
TORF SUCHY W GATUNKU WYBOROWYM po 2 mk. 25 fen. za centnar (3 pudy) dostarczają
H. Grodzki i J. Śliwiński, 5-to Jańska Nr. 19.
KANTOR OTWARTY od godz. 9 rano do 6 wiecz.
UWAGA! Dla wygody Sz. Odbiorców wprowadziliśmy sprzedaż detaliczną.

Zarząd Stowarz. Spożywc. „SOLIDARNOŚĆ” podaje do wiadomości Sz. Członków, że doroczne ogólne zebranie Członków Stowarzyszenia odbędzie się **dziś, w niedzielę, dn. 5 listopada r. b.** w lokalu klubu Bankowego, zauł. Bernardyński № 8, punktualnie o godz. 4 po poł. Porządek dzienny ogłoszony został w numerze piątkowym. Specjalne zawiadomienia o zebraniu rozsyłane Członkom nie będą.

PAPIEROSY „FLIRT”
cena 10 szt. 25 fen.

FABRYKA TYTONIU „I. L. Szereżewski”
A. T. Grodno.

OBWIESZCZENIE.
Niniejszem mamy zaszczyt zawiadomić naszą Sz. Klientelę, że
p. Z. Ajnsztein od dzisiaj znów został mianowany na naszego agenta w mieście Wilnie. Rachunki i łaskawe zamówienia na nasze towary na przyszłość najprzejmiej prosimy wydawać
p. Z. Ajnszteinowi.
Z szacunkiem
Firma Henryk Amsterdam w Wilnie, Zawalna Nr. 28 m. 30.

Waldorf-Astoria Cigarette

Lekarz-dentysta Wanda Bobrowska
zamieszkała w domu Nr. 20 przy ul. I-szej Portowej przyjmuje od g. 9—3 i od 4—7.
144

OBIADY DLA INTELIGENCJI, założone przez Organizację Kuchni Ludowych, 5-to Jerska II. Obiad mięsny 1 m. 20 f., jarski 60 f., herbata 5 fen., kawa 10 fen., kompot 20 fen. — Na miejscu sprzedaż na cele Instytucji owoców, marmelad, powideł, owoców suszonych, konserwów i jarzyn marynowanych. Prezes hr. W. Łubiński.

SWIECE 2 m. 40 fen. 3 m. 50 fen.
MOSTOWA Nr. 12, Sklep miejski Kooperatywy Bankowej. (141)

OBIADY ZDROWIA WILEŃSKA 25.
Dzisiaj na obiad świeża szynka pieczona, pieczeń wołowa i bigos myśliwski wyborowy. Obiady po 1 m. 60 f. i po 1 m. Każde zaś pieczyste i m. Od dn. 7 bm. będą wydawane kolacje z potraw mięsnych i mącznych, butersznyt, kawa biała, herbata i chleb. Ceny b. przystępne, proszą się przekonać. 186

KRAWIEC MĘSKI W. NAGRODZKI
UL. WIELKA № 25.
Przyjmuje obstalunki z powierzonych materiałów jak również przerabia, repara i nicuje. Wykonanie staranne. Ceny niskie. 171

Odpadki od filmów celuloidowych jako też celuloid w każdym gatunku i w dowolnej ilości kupuje: 50
Krügel Berlin-Friedenau Südwestvisio 3,

Poboczne zajęcia dla energicznych osób przy sprzedaży najlepszego gatunku zegarków dla wojskowych z długoletnią gwarancją, w 12 gatunkach. Zgłaszać się do Otto Blau-Königsberg-Gesellschaft 4. Bugros & Exportlager der Thür. Uhren Fabrik-Kraftsdorf. 47

DO WYNAJĘCIA magazyn z elektrycznością.
5-to Jerska № 42—Piottuch. 153

KUPUJĘ cenności, perły i drogie kamienie, antyki i sztuczne zęby. Płacę najwyższe ceny. Tatarska 20—17.
Pocztar. 184

Introligator B. Aleksandrowicz Tatarska 11, przyjmuje roboty w zakresie fachu wchodzące.

Do wynajęcia jeden lub dwa pokoje z elektrycznością.
Trocka 11—18, Kochańska. 165

Opał sosnowy. Ul. Orzeszkowej 11—23 u Alexandrowicza, od 10—11 rano. 145

Przyjmuje obstalunki, a mianowicie: roboty tokarsko-żelazne, ślusarsko-mechaniczne, wodociągowe i kowalskie, cechówki do klejowania lasu. — Robota dowładna. — Subocz № 6 Cichosz. 151

Sprzedam lampy, belki ciosane, książki transkuskie i specjalne dla inżyniera, oraz meble cenne. Ul. Konarskiego (Repnińska) № 6. Gibner. 164

DRUKARNIA Ks. A. RUTKOWSKIEGO
WILNO, ul. Betaniozna Nr. 7.
Przyjmuje wszelkie obstalunki w zakresie drukarstwa wchodzące, jako to:
Czasopisma, sprawozdania, broszury, cenniki, dzieła, cyrkularze, adresy, etykiety, rachunki, kwitariusze, bilety wizytowe, koperty, tabele, blankiety, klepsydry i t. d.
Wykończenie staranne.
Ceny umiarkowane.

DZIENNIK WILEŃSKI

Adres Redakcji i Administracji: Dominikańska Nr. 4.

Redakcja otwarta od godz. 2—4 po poł.

Administracja otwarta codziennie od g. 10 do 6 wiecz., w niedziele od 1—2.

WARUNKI PRENUMERATY w Redakcji: Rocznie—12 mk., półrocznie—6 mk., kwartalnie—3 mk., miesięcznie—1 mk. **Z przesyłką:** Rocznie—14 m. 40 fen., półrocznie—7 m. 20 fen., kwartalnie—3 m. 60 fen., miesięcznie—1 m. 20 fen. **Zmiana adresu—20 fen.**

CENY OGŁOSZEŃ: Na 4-ej str. za wiersz drobnego druku—25 fen., nekrologi—60 fen. Ogłoszenia drobne za wyraz—5 fen. Ogłoszenia przyjmuje Administracja „Dziennika Wileńskiego” do godz. 4 po poł. Po godz. 4-ej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki zawiadomienia przyjmuje drukarnia ks. A. Rutkowskiego, Królewska (Botaniczna) № 7.

Gazeta wychodzi codziennie — z wyjątkiem dni poświęconych.

DODATEK NADZWYCZAJNY.

Telegram z Warszawy:

Do mieszkańców warszawskiego jeneralnego gubernatorstwa!

Przejęci niezłomną ufnością w ostateczne zwycięstwo ich broni i życzeniem powodowani, by ziemie polskie przez waleczne ich wojska ciężkimi ofiarami rosyjskiemu panowaniu wydarte, do szczęśliwej przywieść przyszłości, Jego Cesarska Mość Cesarz Niemiecki oraz Jego Cesarska i Królewska Mość Cesarz Austrii i Apostolski Król Węgier postanowili z ziem tych utworzyć państwo samodzielne z dziedziczną monarchją i konstytucyjnym ustrojem. Dokładniejsze oznaczenie granic Królestwa Polskiego zastrzega się. Nowe królestwo znajdzie w łączności z obu sprzymierzonymi mocarstwami rękojmę, potrzebną do swobodnego sił swych rozwoju. We własnej armji nadal żyć będą pełne sławy tradycje wojsk polskich dawniejszych czasów i pamięć walecznych polskich towarzyszy broni we wielkiej obecnej wojnie. Jej organizacja, wykształcenie i kierownictwo uregulowane będą we wspólnym porozumieniu. Sprzymierzeni monarchowie biorąc należny wzgląd na ogólne warunki polityczne Europy, jakoteż na dobro i bezpieczeństwo własnych krajów i ludów, żywią niezłomną nadzieję, że obecnie spełnią się życzenia państwowego i narodowego rozwoju Królestwa Polskiego. Wielkie zaś, od Zachodu z Królestwem Polskiem sąsiadujące mocarstwa z radością ujrzą u swych granic wschodnich wskrzeszenie i rozkwit wolnego, szczęśliwego i własnem narodowem życiem cieszącego się państwa.

Z Najwyższego rozkazu Jego Cesarskiej Mości

Cesarza Niemieckiego

Jenerał-gubernator

v. BESELER.

Manifest powyższy zawiera rozstrzygnięcie o przyszłości dzielnic, narodowo polskich, które pozostawały dotąd pod panowaniem rosyjskiem. Kwestji przyszłości litewskiej ludności manifest nie dotyka. O niej zapadnie decyzja dopiero później. Fakt jednak, że administracja Litwy pod okupacją niemiecką jest szczególnie uregulowaną, wskazuje już jasno na to, że Niemcy mają wolę właściwości litewskiej ludności utrzymać i popierać. Swobodny rozwój i sprawiedliwe traktowanie wszystkich narodowości jest dążeniem Niemiec. Jeżeli ludność litewska uprzytomni sobie tę nietylko teoretycznie postawioną, lecz także praktycznie w niemieckiej administracji okupacyjnej starannie przeprowadzoną zasadę, to przyjmie ona do wiadomości rozstrzygnięcie, które obecnie zapadło, celem założenia samodzielnego państwa polskiego z dzielnic ongi rosyjskich, narodowo polskich, bez troski o własny szczęśliwy rozwój.